

IJTIMOIIY TARMOQLARDA ZAMONAVIY NEMIS TILINING O'ZGARISHI.

Mukaramova Muattarxon Abdusattor qizi

Farg'ona davlat universiteti magistranti

Asqarova Shahnoza Ismailovna.

Farg'ona davlat universiteti f. f. dotsenti Phd

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiy tarmoqlar ta'sirida zamonaviy nemis tilida yuz berayotgan o'zgarishlar tahlil qilinadi. Xususan, qisqartmalar, anglisizmlar, yangi leksik birliklar hamda yozma va og'zaki nutq o'rtasidagi chegaraning yo'qolishi masalalari ilmiy asosda yoritiladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy tarmoqlar, nemis tili, til o'zgarishi, anglisizmlar, internet tili, lingvistik.

Kirish

So'nggi yillarda ijtimoiy tarmoqlar til rivojiga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, nemis tilida yozma nutqning soddalashuvi va yangi kommunikativ shakllarning paydo bo'lishi kuzatilmoqda. Bu jarayon tilning tabiiy evolyutsiyasining bir qismi sifatida qaraladi. ((1))Ijtimoiy tarmoqlarda xususan, Instagram, Twitter, TikTok va shu kabi boshqa platformalar orqali yangi leksik birliklar, qisqartmalar va kommunikativ strategiyalar paydo bo'lmoqda.

Ijtimoiy tarmoqlarda til evolyutsiyasi.

Til doimo ijtimoiy muhit bilan bog'liq holda rivojlanadi. Ijtimoiy tarmoqlar esa bu jarayonni tezlashtiruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Ijtimoiy tarmoqlar xususan, Twitter, Instagram, TikTok va You Tube foydalanuvchilarga qisqa va tezkor matn almashish imkonini beradi. Bu platformalar tilni soddalashtirish va yangi leksik birliklar paydo bo'lishi uchun qulay muhit yaratadi. Natijada foydalanuvchilar qisqa va tushunarli shaklda fikr bildirishga intiladi. Bu esa tilning ixchamlashuviga olib keladi²⁾)

Qisqartmalar va akronimlar

Ijtimoiy mediada tez tez qisqartmalar ishlatiladi. (masalan lol, omg, btw) kabi inglizcha qisqartmalarining nemis tilidagi analoglari ham faol tarqalmoqda. Bu chet til ta'sirini oshiradi va kommunikativ tezlikni kuchaytiradi. Nemis tilida ijtimoiy tarmoqlarda keng qo'llaniladigan qisqartmalar mavjud:

lol (laughing out loud)

hdl (hab dich lieb)

kp (kein Plan)

idk (ich weiß nicht)

Bunday qisqartmalar muloqotni tezlashtiradi, lekin an'anaviy yozma me'yorlardan chekinishga olib keladi³.((

Anglisizmlar va ularning kengayishi

Ijtimoiy tarmoqlar orqali ingliz tilining ta'siri yanada kuchaymoqda.

Masalan:

posten

liken

followen

Bu fe'llar nemis grammatikasi asosida o'zgartiriladi va til tizimiga moslashadi. Natijada gibrid til shakli yuzaga keladi⁴.

4. Og'zaki va yozma nutq chegarasining yo'qolishi

Ijtimoiy tarmoqlarda yozma nutq ko'pincha og'zaki nutqqa yaqinlashadi:

gaplarning qisqarishi

punktuatsiyaning kamayishi

emojilar orqali hissiyot ifodalash

Bu holat tilning yangi stilistik shakllarini yuzaga keltiradi.

Xulosa

Ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy nemis tilining rivojiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Qisqartmalar, anglisizmlar va yangi yozuv uslublari tilni soddalashtiradi va uni yanada moslashuvchan qiladi. Shu bilan birga, bu jarayon an'anaviy til me'yorlariga ham ta'sir etmoqda. Demak, ijtimoiy tarmoqlar til o'zgarishining muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Crystal, D. Language and the Internet. – Cambridge University Press, 2006.
2. Schlobinski, P. Sprache in sozialen Medien. – Berlin: De Gruyter, 2018.
3. Androutsopoulos, J. Internetlinguistik. – Tübingen, 2010.
4. Eisenberg, P. Das Fremdwort im Deutschen. – Berlin, 2011.
5. Duden Redaktion. Die Grammatik. – Mannheim: Dudenverlag, 2016.